

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 444/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrou Holičovou, advokátkou, Teodora Tekela 6740/16, Trnava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. 51Csp/10/2024-117 z 3. novembra 2024 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 15CoCsp/27/2024-152 z 28. februára 2025 a postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uzneseniami mestského súdu a krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie. Navrhuje tiež priznať mu finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vyplýva, že sťažovateľovi bol 10. októbra 2023 doručený platobný rozkaz č. k. 7Csp/36/2023-36 z 5. októbra 2023, ktorým súd prvej inštancie rozhodol, že sťažovateľ ako žalovaný je povinný do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi sumu 906,68 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 906,68 eur od 29. októbra 2022 do zaplatenia alebo v tej istej lehote podať odpor s vecným odôvodnením na tomto súde, a zároveň rozhodol, že sťažovateľ je povinný do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 27 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 153,53 eur do rúk právneho zástupcu žalobcu. Dňa 13. októbra 2023 sťažovateľ uhradil žalobcovi sumu 906,68 eur v lehote 15 dní určenej v platobnom rozkaze na zaplatenie, a to len z dôvodu opatrnosti, keďže žalobca si uplatnil aj príslušenstvo pohľadávky

a zároveň sťažovateľ podal v zákonnej lehote odpor proti platobnému rozkazu v celom rozsahu s vecným odôvodnením. Dňa 21. decembra 2023 bolo sťažovateľovi doručené vyjadrenie žalobcu k odporu spolu s čiastočným späťvzatím žaloby zo 14. novembra 2023. Žalobca vzal žalobu v konaní na Okresnom súde Humenné vedenom pod sp. zn. 7Csp/36/2023 späť v časti istiny a konajúcemu súdu navrhol, aby konanie v tejto časti zastavil, a zároveň navrhol, aby sťažovateľa zaviazal na úhradu príslušenstva pohľadávky. Dňa 21. decembra 2023 sa sťažovateľ vyjadril k vyjadreniu žalobcu k odporu a uplatnil pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patril, námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Humenné a požiadal súd prvej inštancie, aby postúpil spor príslušnému súdu bez rozhodnutia. Súd prvej inštancie určil vo veci pojednávanie na 22. máj 2024, na ktorom po jeho začatí vyslovil predbežné právne posúdenie. Následne po tomto pojednávaní vzal žalobca žalobu späť aj v časti príslušenstva. Napadnutým uznesením č. k. 51Csp/10/2024-117 z 3. novembra 2024 mestský súd konanie zastavil, žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal a rozhodol, že žalobcovi bude vrátená časť súdneho poplatku v sume 17 eur po právoplatnosti tohoto uznesenia. V odôvodnení uviedol, že vzhľadom na to, že žalobca ako *dominus litis* zobral žalobu v celom rozsahu späť, súd konanie zastavil, a keďže späťvzatie žaloby v časti istiny bolo vykonané pred predbežným prejednaním sporu a v časti príslušenstva ešte pred prvým pojednávaním, na nesúhlas sťažovateľa so späťvzatím žaloby neprihliadol. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením č. k. 15CoCsp/27/2024-152 z 28. februára 2025 tak, že I. uznesenie mestského súdu vo výroku, ktorým konanie zastavil, potvrdil, II. odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu mestského súdu vo výroku, ktorým žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania a ktorým žalobcovi vrátil časť súdneho poplatku v sume 17 eur po právoplatnosti uznesenia, odmietol a III. žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom mestského súdu, že čiastočné späťvzatie žaloby v časti príslušenstva bolo vykonané pred prvým pojednávaním, a tak konštatoval, že súd prvej inštancie nekonal v rozpore s § 146 ods. 1 v spojení s § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Poukazujúc na obsah zápisnice z 22. mája 2024 objasnil, že v danom spore nedošlo k pojednávaniu vo veci samej a z tohto dôvodu potom nebol potrebný súhlas sťažovateľa na čiastočné späťvzatie žaloby v časti príslušenstva, ktoré vykonal žalobca po tomto pojednávaní. Vyhodnotil, že prvoinštančný súd postupoval v danom spore správne, keď podľa § 145 ods. 1 a § 146 ods. 1 CSP konanie (v celom rozsahu) zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby bez toho, aby vyzval žalovaného na vyslovenie (ne)súhlasu s čiastočným späťvzatím žaloby v časti príslušenstva, keďže na jeho vydanie boli splnené všetky zákonné podmienky. Vzhľadom na uvedené dôvody sa krajský súd nestotožnil ani s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej mu súd prvej inštancie nedoručením čiastočného späťvzatia žaloby v časti príslušenstva a zastavením konania nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutým uzneseniam mestského súdu a krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej ťažiskovo argumentuje, že prvoinštančný súd mu nedoručil čiastočné späťvzatie žaloby žalobcu v časti príslušenstva pohľadávky a napadnutým uznesením konanie zastavil, pričom týmto nesprávnym procesným postupom mestský súd znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval

jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

a) Mestský súd konal v rozpore s § 146 ods. 1 v spojení s § 145 ods. 2 CSP, keď nevyzval sťažovateľa, aby vyjadril svoj (ne)súhlas s čiastočným späťvzatím žaloby v časti príslušenstva, ktoré žalobca uskutočnil až po prvom pojednávaní vo veci konanom 22. mája 2024. Súd prvej inštancie vydal napadnuté uznesenie aj napriek tomu, že na jeho vydanie neboli splnené zákonné podmienky, a tak mu týmto nesprávnym procesným postupom odňal možnosť konať pred súdom, pretože mu neumožnil vyjadriť vážne dôvody nesúhlasu s čiastočným späťvzatím žaloby v časti príslušenstva. Aj v prípade, že krajský súd považoval úkon súdu prvej inštancie vykonaný 22. mája 2024 za predbežné prejednanie sporu, vychádzajúc z § 146 ods. 1 CSP, bol potrebný súhlas sťažovateľa na čiastočné späťvzatie žaloby v časti príslušenstva. Závery odvolacieho súdu vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia a aplikácie § 145 v spojení s § 146 ods. 1 CSP, keď opomenul skutočnosť, že súhlas žalovaného je potrebný nielen v prípade, ak už došlo k prvému pojednávaniu vo veci, ale aj vtedy, ak už došlo k predbežnému prejednaniu sporu.

b) Právne posúdenie nároku na náhradu trov konania je nesprávne, keďže tým, že žalobca podal žalobu predčasne, pred splatnosťou pohľadávky, nemohol sťažovateľ procesne zaviniť vznik trov konania, ktoré by inak neboli vznikli. Navyše dôvodom späťvzatia žaloby v časti príslušenstva nebola úhrada príslušenstva zo strany sťažovateľa, t. j. uspokojenie nároku žalobcu v časti príslušenstva zo strany sťažovateľa. Procesné zavinenie na zastavení konania v dôsledku späťvzatia žaloby v časti príslušenstva bolo potrebné preto pričítať výlučne žalobcovi. Nesprávne právne posúdenie vidí sťažovateľ aj v tom, keď mu súd prvej inštancie pričítal procesné zavinenie na zastavení konania v časti istiny napriek tomu, že samotný žalobca je zodpovedný za začatie konania tým, že sťažovateľovi pred podaním žaloby nedoručil spornú faktúru. Sťažovateľ bol od začiatku súdneho konania zastúpený právnym zástupcom, preto ak žaloba bola podaná predčasne a nárok na príslušenstvo pohľadávky žalobcovi nevznikol, náhrada trov konania patrí sťažovateľovi.

c) Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok postupom mestského súdu a krajského súdu, pretože súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal dôvodnosťou žaloby, a to aj napriek tomu, že už na pojednávaní 22. mája 2024 vyslovil predbežný názor, že žaloba bola podaná predčasne, a uložil žalobcovi preukázať doručenie spornej faktúry.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) a základného práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením mestského súdu o zastavení konania, ako aj potvrdzujúcim uznesením krajského súdu.

III.1. K napadnutému uzneseniu mestského súdu:

5. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou

povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (I. ÚS 207/2020).

6. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu mestského súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Sťažovateľovi tak bola v konaní pred všeobecným (krajským, pozn.) súdom poskytnutá ochrana jeho práv, pretože zo strany krajského súdu došlo k meritórnemu preskúmaniu odvolaním napadnutého uznesenia mestského súdu. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k napadnutému uzneseniu mestského súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci krajského súdu [čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení napadnutým uznesením mestského súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu krajského súdu:

7. Nadväzujúc na odôvodnenie, ktoré ústavný súd uviedol vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením mestského súdu (časť III.1 tohto uznesenia), ústavný súd pripomína, že súčasťou jeho ustálenej judikatúry je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomoci (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

8. Ústavný súd po dôslednom posúdení odôvodnenia ústavnej sťažnosti konštatuje, že argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do jeho práv na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie je ťažiskovo založená na namietaných nedostatkoch v procesnom postupe súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu spočívajúcich v nedoručení čiastočného späťvzatia žaloby žalobcu v časti príslušenstva pohľadávky a nedoručení výzvy sťažovateľovi na vyjadrenie jeho (ne)súhlasu s čiastočným späťvzatím žaloby v časti príslušenstva, vyúsťujúcich do vydania uznesenia o zastavení konania bez splnenia zákonných podmienok, pričom týmto nesprávnym procesným postupom mestský súd a krajský súd znemožnili sťažovateľovi, aby

uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

9. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci (m. m. IV. ÚS 447/2023).

10. Je nepochybné, že napadnuté uznesenie je rozhodnutím, ktorým sa predmetné konanie končí (napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené ako vecne správne napadnuté uznesenie mestského súdu o zastavení konania, pozn.), čo napĺňa prvý predpoklad prípustnosti dovolania podaného z dôvodu existencie vady zmätočnosti (k tomu pozri aj IV. ÚS 540/2022).

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany či účastníka konania nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, resp. účastníka konania, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia a pod. (pozri k tomu uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017).

12. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 CSP, § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

13. S prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že jeho právomoci v konkrétnych okolnostiach veci predchádza právomoc najvyššieho súdu sa predmetnou argumentáciou sťažovateľa zaoberať a jej opodstatnenosť preskúmať.

14. Meritórne preskúmanie časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 728/2016).

15. Sťažovateľ tiež ani netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie v konkrétnych okolnostiach veci nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

16. Keďže v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok, a to dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, je daná právomoc najvyššieho súdu sa skutkovou a právnou argumentáciou zaoberať v dovolacom konaní (obdobne I. ÚS 346/2019 a IV. ÚS 154/2020).

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu